

História

Prvé prípady využitia elektrickej energie na území Slovenska sa objavili koncom devätnásteho storočia. Prvá elektráreň na území Slovenska bola uvedená do prevádzky v roku 1884 v mlyne S. Ludwiga v Bratislave a v roku 1889 začala v Krompachoch pracovať prvá vodná elektráreň s výkonom 22kW.

Znárodnenie energetických podnikov

Viedenská arbitráž z 2. novembra 1938 zmenila štátne hranice a následne prišlo Slovensko o časť elektrárenských spoločností, ktoré pripadli Maďarsku. V roku 1939 vznikla Ústredná kancelária všeužitočných elektrárenských spoločností so sídlom v Bratislave. Bola to príprava na zlúčenie spoločností do celoslovenského podniku.

Dňa 5. júna 1942 vytvorili všeužitočné podniky účastinnú spoločnosť Slovenské elektrárne. Primárny rozvod územných elektrizačných sústav tvorili prevažne vedenia s napätím 22 kilovoltov a po vytvorení účastinnej spoločnosti sa postupne budoval 100 kilovoltový prenosový systém. Štát pristúpil k výstavbe hydrocentrál Ilava, Dubnica nad Váhom a Oravskej priehrady.

Po druhej svetovej vojne boli dekrétom prezidenta ČSR znárodnené aj energetické podniky. Znamenalo to prechod všeužitočných elektrárenských spoločností, ako i mestských obecných a súkromných elektrární do celonárodného vlastníctva. V päťdesiatych rokoch prešla znárodnená slovenská energetika celým radom organizačných zmien. Bola vytvorená jednotná elektrizačná sústava. Základným prvkom tejto sústavy bola transformovňa 220/110 kV Bystričany. V roku 1958 sa začala výstavba prvého 400 kV vedenia. V roku 1960 sa dokončila plošná elektrifikácia obcí na území Slovenska.

Transformácia a vyčlenenie distribúcie

V nadväznosti na Ústavný zákon o československej federácii bola v roku 1969 znovu zriadená vrcholná energetická organizácia na Slovensku - Slovenské energetické podniky, trust Bratislava (SEP). Slovenský oblastný dispečing sa začlenil do výrobnohospodárskej jednotky Slovenské

energetické podniky, v rámci česko-slovenskej federácie sa však zachovalo celoštátne dispečerské riadenie výroby z Prahy.

Od roku 1977 bol trust podnikov SEP pretvorený na koncern, ktorý bol členený na koncernové podniky (3 rozvodné, 4 výrobné, 1 stavebnomontážny a 2 koncernové účelové organizácie). Toto členenie trvalo do 30. 6. 1988, kedy sa vytvoril na území Slovenska štátny podnik Slovenské energetické podniky Bratislava. Po roku 1990 boli zo štátneho podniku SEP vyčlenené distribučné rozvodné podniky Západoslovenská energetika (ZSE), Stredoslovenská energetika (SSE) a východoslovenská energetika (VSE), ktoré sa stali samostatnými štátnymi podnikmi. Dnes sú ZSE, SSE a VSE z 51% kontrolované štátom, ale menšinové balíky akcií a manažérsku kontrolu vykonávajú zahraniční akcionári, teda spoločnosti ako nemecký E.ON, československý Energetický a průmyslový holding (EPH) či nemecká skupina RWE Group.

Príprava na privatizáciu

Akciová spoločnosť Slovenské elektrárne, a. s., vznikla v novembri 1994 ako jeden z nových subjektov z majetkovej podstaty a právny následník Slovenského energetického podniku, š. p.

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 758/2000 zo dňa 27. 9. 2000 uložila vykonať reštrukturalizáciu Slovenských elektrární, a. s. Reštrukturalizáciou vznikli tri nové vzájomne nezávislé podnikateľské subjekty: výrobca elektrickej energie Slovenské elektrárne, a. s., prevádzkovateľ prenosovej sústavy Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., a Tepláreň Košice, a. s.

Akciová spoločnosť Slovenské elektrárne bola dňa 21. 1. 2002 zapísaná do Obchodného registra ako nový podnikateľský subjekt, ktorý prevádzkuje jadrové elektrárne, tepelné elektrárne, vodné elektrárne a závod vyradňovania jadrovo-energetických zariadení.

Začlenenie do skupiny Enel

V júli 2004 Enel predložil záväznú ponuku, ktorú 7. októbra predávajúci vyhodnotil ako „preferovanú ponuku“ na odkúpenie väčšinového podielu v Slovenských elektrárnach. Enel vyplatil 839 000 000 eur za 66% podiel na

základnom imaní Slovenských elektrární, z toho 20 % sumy (168 000 000 eur) pri podpise zmluvy 17. februára 2005 a zostávajúcich 671 000 000 eur pri prevode akcií 28. apríla 2006.

V majetku elektrární po transakcii boli dve atómové elektrárne, a to 1. a 2. blok AE Mochovce (2x440 MW) a 3. a 4. blok AE Bohunice (2x440 MW), dve tepelné elektrárne, konkrétne TE Vojany (1 320 MW) a TE Nováky (518 MW), a vyše tridsať vodných elektrární s celkovou kapacitou 1 653 MW. Celkový inštalovaný výkon týchto elektrární bol 5 251 MW. Transakcia tiež predpokladala vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti (feasibility study) výstavby 3. a 4. bloku AE Mochovce, ktorú podporovala slovenská vláda.

Podľa zmluvy niektoré aktíva neboli súčasťou akvizičného procesu, a to majetok Atómovej elektrárne A1 odstavenej v roku 1976, ďalej na odstavenie pripravený 1. a 2. blok AE Bohunice, zariadenia na nakladanie s rádioaktívnym odpadom v Mochovciach a Bohuniciach, ako aj Vodnú elektráreň Gabčíkovo (747 MW). Všetky tieto aktíva boli pred transakciou prevedené na iné štátne subjekty. Slovenským elektrárňam však ostalo právo prevádzkovať VE Gabčíkovo ďalších tridsať rokov, pričom 65 % výnosov tejto vodnej elektrárne odovzdávajú slovenským štátom vlastnenej Vodohospodárskej výstavbe (*štátny podnik Vodohospodárska výstavba* ***zmluvu v decembri 2014 vypovedal*** a prevádzka aj výnosy z VE Gabčíkovo od 10. marca 2015 prešli pod kontrolu Vodohospodárskej výstavby). Slovenské elektrárne tiež riadili výrobu prvých dvoch blokov AE Bohunice až do ich odstavenia v decembri 2006 a decembri 2008.

Obchodná expanzia a nové investície

V priebehu akvizičného procesu sa **Enel**, Fond národného majetku a Ministerstvo hospodárstva SR dohodli na podmienkach investičného plánu zameraného na zvýšenie výkonu, účinnosti a ekologických štandardov portfólia elektrární. V oblasti jadrovej energie sa plán sa zameriaval na rozvoj nových kapacít, najmä na **výstavbe 3. a 4. bloku AE Mochovce** s plánovanou investíciou 4,6 miliardy eur.

Využitím najmodernejších technológií v roku 2008 Slovenské elektrárne zvýšili výkon 1. a 2. bloku **AE Mochovce** z 880 MW na 940 MW. V **AE Bohunice** – po piatich rokoch modernizácie – bol od roku 2008 postupne zvyšovaný výkon dvoch 440 MW blokov. V októbri 2010 inštalovaný výkon v AE Bohunice dosiahol spolu 1010 MW.

V oblasti obnoviteľných zdrojov Slovenské elektrárne rozvíjajú kombinované spaľovanie biomasy a uhlia. Prvý projekt spoluspaľovania biomasy bol slávnostne otvorený na jeseň 2009 na 110-megawattovom čiernouhoľnom bloku **Elektrárne Vojany**. Od októbra 2011 spoluspaľujú biomasu aj v hnedouhoľných **Elektrárňach Nováky**.

Založením 100-percentnej dcérskej spoločnosti **SE Predaj** v roku 2009 Slovenské elektrárne rozšírili svoje podnikanie o distribúciu koncovým zákazníkom – malým a stredným podnikom na Slovensku, pričom v r. 2013 do ich portfólia pribudol aj predaj plynu. Vzhľadom na svoj široký rozsah energetických služieb sa dcéra v roku 2018 premenovala na **Slovenské elektrárne – energetické služby**. Prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Slovenské elektrárne predávajú energiu aj podnikom a podnikateľom v **Českej republike** a cez organizačnú zložku aj v **Poľsku**.

Vstup energetického a priemysloveho holdingu

Enel SpA prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Enel Produzione SpA 18. decembra 2015 podpísala zmluvu so spoločnosťou EP Slovakia BV, dcérskou firmou [Energetického a priemysloveho holdingu](#) (EPH), o predaji Slovenských elektrární. EPH 28. júla 2016 uzavrel [prvú fázu vstupu do Slovenských elektrární](#), keď sa cez EP Slovakia BV stal päťdesiatpercentným akcionárom novozaloženej spoločnosti Slovak Power Holding BV (SPH), na ktorú Enel Produzione previedla 66 % základného imania Slovenských elektrární. Zvyšných 50 % v SPH ostalo zatiaľ vo vlastníctve skupiny Enel.

(Ak nie je uvedené inak, údaje sú aktualizované k 28. júlu 2016)